

Vandplejeberetning Generalforsamling 2021

Vandløbspleje i Karup Å-systemet i 2021.

Karup Å Sammenslutningens Vandløbspleje har igen i år med hjælp af frivillige vandplejefolk fra mange af de 11 fiskeklubber i KÅS haft travlt med vandløbsrestaurering. Vi har i år ud over vedligeholdelse af eksisterende gydebanks gennemført flere vandløbsprojekter med anlæg af gydebanks og har igen udlagt over 350 kubikmeter fordelt på denne gang 22 gydebanks.

Der er blevet etableret nye gydebanks i Engholm Bæk, Torp Bæk, Resen Bæk og nogle større i selve Karup Å. Derudover er der suppleret gydebanks i Højsgård Bæk, Haderis Å og i Karup Å. I forbindelse med 4 af projekterne i selve Karup Å har der været foretaget profiludvidelse med det formål at forbedre yngelens opvækstmuligheder. Projekterne er alle udarbejdet af Karup Å Sammenslutningen og har i år været finansieret af midler fra DTU gennem konverterede udsætningsmidler, midler fra Riverfisher, midler fra Karup Å Sammenslutningens vandplejefond og midler fra Viborg Kommune. Vi er meget taknemmelige for alt denne helt afgørende støtte for projekternes gennemførelse.

Projekterne har kunnet gennemføres takket være lodsejernes positive opbakning og assistance med hjælp til udkørsel af grus samt godt samarbejde med entreprenør og vognmænd. Her skal igen nævnes stor tak til Schneider Philipsen og Jysk Naturpleje for deres flotte indsats. Ligeledes en stor tak for en hel uvurderlig stor hjælp til de frivillige vandplejefolk for deres store indsats i forbindelse med vandplejedage. De gode resultater i vandløbsrestaureringen skyldes i høj grad et tæt og konstruktivt samarbejde mellem de frivillige lystfiskere, entreprenør, lodsejere og kommuner.

Årets fokus område:

Der har igen i 2021 været fokus på at sikre og optimere opvækstområderne i forbindelse med og nedstrøms nye samt tidligere anlagte gydebanks for at opnå gode skjul for både yngel og deres føde i form af vand dyr og insekter. De brede forholdsvis lavvandede områder med mange skjulesteder i form af grødevækst som f.eks. vandranunkel og vandstjerne er derfor yderst vigtige.

Vi har igen i år været i tæt dialog med kommunerne i forhold til at opnå den optimale grødeskæring. Det er fremadrettet vigtigt for skabe mere bredde på åen og derfor at foretage ekstra grundig kantskæring. Det er i særdeleshed vigtigt nedstrøms gydebanks ved effektiv kantskæring at opnå de brede lavvandede og gode opvækstforhold. Men det er også vigtigt både af hensyn til afvanding og mulighederne for at komme til at fiske for kraftig kantvegetation i Karup Å i særdeleshed at grødeskæringen forbedres på strækninger nær og opstrøms Karup.

I forhold til at lave projekter har vi prioriteret mindre vandløb, hvor det kan lade sig gøre. Vi har været begrænset til vandløbstrækninger, hvor kommunerne ikke skal lave vandplansindsatser. Derudover har det været vigtigt at der i forbindelse med anlæg af gydebanker i Karup Å blev lavet profiludvidelse, så opvækstområder forbedres, men også fokus på at sikre den påbudte sejlrønde, så den ikke skylles sig dyb og skal restaureres allerede året efter. Sejlrenderne skal derfor i forbindelse med anlæg af disse stabiliseres i bunden med større sten, som ikke bare skylles væk som almindelig gydegrus ved lave vandstande midt på sommeren.

Aktiviteter i årets løb.

I **det tidlige forår** (januar, februar, marts) blev der optalt og registreret opgravninger/gydninger rundt om i Karup Å systemet. Lodsejere er blevet kontaktet og ansøgninger og partserklæringer udarbejdet og godkendt af lodsejere for at blive indsendt til kommunerne til offentliggørelse og høring.

I **april** havde vi det årlige møde med kommunerne langs Karup Å, som denne gang var online p.g.a. Corona situationen. Her var emnerne bl.a. grumset og okkerpåvirket vand i Karup Å, grødeskæring, vedligeholdelse af gydebanker, vandløbsprojekter og kommunale indsatsområder.

I **maj** blev Herning Kommunes store vandløbsrestaurering i Staulund Å og genslyngning af Feldborg Bæk gennemført. Projektet, som vi hilser meget velkommen, indbefattede anlæg af omkring 16 gydebanker, og udviklingen når terrænet etablerer sig bliver spændende at følge.

I **juni** og i **juli** viste problemerne med tørlægning af gydebanker med sejlrønder i hovedløbet sig med den lavere vandstand. Her blev store sandpuder på og bag gydebankerne virkelig synlige.

Som følge heraf udførtes i **august** igen en justering af den store gydebanke nedstrøms Højsgård Bæks udløb, da åen med den lave vandstand var ved at flytte sig uden om gydebanken og tørlagde denne. Sejlrenden blev tilført større sten og dermed hævet, så vandet igen løb ind over gydebanken og med tiden kunne skylles ren for sand.

I denne måned blev DTU's store bestandsanalyse gennemført med hjælp fra mange frivillige fra de forskellige klubber. Det bliver spændende at se det endelige resultat, når det foreligger i midten af 2022.

I August havde vi den første vandplejedag, hvor vi justeret gydebanker ved Åhusevej, opstrøms Karup og i Haller Å. Der blev desuden udlagt gydebanker i Torp Bæk. Der var et fint fremmøde, folk fik sved på panden, men vi havde en hyggelig dag.

I denne måned blev der også foretaget bestands analyse ved den store gryde banke ved Sdr. Resen. Der blev igen optalt tilfredsstillende fine bestande af halvårs og halvandet års yngel svarende til 1258 stk. yngel pr 100m vandløb. En anden interessant observation var at størrelsen af sanddækkede område på gydebanken, som forsøg ikke er blevet vedligeholdt siden etablering, er steget fra 10 til 40 kvadratmeter af gydebankens samlede areal. Det peger i retningen af at vedligeholdelse af gydebanker bestemt er vigtigt og kan betale sig for at de kan producere optimalt.

I august blev gydebanke opstrøms Høgild Bro suppleret med 50 kubikmeter grus mens gydebanke opstrøms Fårbæk blev suppleret med 100 kubikmeter. Gydebanke i Vormstrup blev ligeledes profiludvidet og suppleret. Endelig blev det store projekt i Staulund Å og Feldborg Bæk indviet.

I **september** havde repræsentanter fra KÅS og DTU møde med Ikast - Brande Kommune om okkerproblemet ved Bølling Sø. Vi udtrykte begge bekymring for okker udsivningen og dens giftighed.

Vi gennemførte midt i september 2.vandplejedag, og her tilså og justerede vi gydebanker i Karup Å, Røjebæk, Staulund Å, Barslund Bæk og Haller Å. Også denne dag var der et fint fremmøde og flot arbejdsmoral.

I slutningen af måneden havde vi vandplejeweekend, hvor der blev lagt 5 nye gydebanker i Resen Bæk. Hele dette projekt blev betalt af Viborg Kommune, hvilket vi er meget glade for. Der blev igen knoklet igennem af de mange fremmødte, som blev belønnet med hyggeaften med middag i Karup Å Fiske Lodge.

I september lavede vi gydebanke projekt i Karup Å mellem Hagebro og Vridsted, hvor der blev profiludvidet og udlagt 90 kubikmeter grus. Viborg Kommune gjorde dette projekt muligt gennem sponsering af køreplader, hvilket vi er meget taknemlige for. Gydebanken er efter lodsejerønske blevet døbt Poul Falkenbergs gydebanke.

I **oktober** var vi så heldige at nå at supplere gydebanke i Haderis Å og udlagt 5 gydebanker i Engholm Bæk, som er et lille tilløb mellem Lundholm Bæk og Høgild bro. Disse projekter er sponseret af Riverfisher, som vi også skylder tak. Endelig foretog vi profiludvidelse og fik suppleret gydebanke i Karup Å mellem Agerskov og Uhre.

Vi deltog tillige i besigtigelse af grødeskæringen opstrøms Karup. I besigtigelsen deltog udover formand for KÅS og Lodsejerforeningen og Vandplejen - grødeskæringsfolk og biologer fra Viborg og Ikast-Brande Kommuner samt berørte lodsejere fra området. Her blev vi bl.a. præsenteret for et forsøg Ikast- Brande Kommune med held havde lavet med grødeskæring med amfibie køretøj. Umiddelbart ligner det et nyt og spændende redskab, som virkelig igen kan brede åen ud, hvor den i mange år er blevet smallere og dybere.

Midt i **november** havde vi vandplejemøde med et godt fremmøde. Her blev de store linjer for vandløbsplejen i 2022 lagt. I det sene efterår er Viborg Kommune i gang med at lave vand-

plansprojekt i den øverste del af Sejbæk med genslyngninger og udlægning af store sten og gydebanker. Vi håber, at det kan gøre Sejbæk til et endnu mere velfungerende gyde- og opvækst vandløb.

I **december** blev Åresvad Å besigtiget og lodsejere kontaktet med henblik på projekt i 2022 med supplerende og udlægning af 10 nye gydebanker nedstrøms Tinghøjvej, hvor Viborg Kommune er i færd med at lave vandplansprojekt med bl.a. okkerfang og udlægning af groft materiale i den øvre del af åen.

Vi er i vandplejen glade for det gode samarbejde med DTU, som velvilligt har sponsoreret 4 store projekter gennem konverterede udsætningsmidler. Det drejer sig om projekt med profiludvidelse i Karup Å mellem Agerskov og Uhre, projekt opstrøms Høgild Bro, projekt med profiludvidelse opstrøms Fårbæk og projekt med profiludvidelse mellem Hagebro og Vridsted.

Til slut vil jeg endnu en gang takke alle vandpleje interesserede og frivillige i Karup Å Sammenslutningen for jeres store og flotte indsats for at forbedre vandmiljøet og havørredernes forhold i Karup Å.

Med venlig hilsen Ivan Andersen,

Karup Å Sammenslutningens Vandløbspleje